

Frågan för Dagen:

YTTRANDEN OM 1947 ÅRS FÖRSVARSFÖRSLAG.

I nr 1 av Ufl lämnades en redogörelse för den uppfattning om flygvapnets behov som varit grundläggande för chefsens för flygvapnet yttrande över försvarskommitténs förslag. Här följer en redogörelse för några punkter av särskilt intresse i andra myndigheters yttranden.

ÖVERBEFÄLHAVAREN

anser inte att kommitténs förslag svarar mot de premisser som föreligger. En försvagning av våra styrkor skulle leda till att vår redan nu stora underlägsenhet i förhållande till en angripare blir än större. Han anser att genomgripande organisationsändringar inte bör beslutas utan att arbetet t v bör inriktas på successiva reformer på grundval av det försvar vi ha.

ÖB vänder sig vidare mot den av kommittén använda metoden att inom kostnadsramen för armén och marinen inte upptaga tillräckliga årskvoter för materielens ersättning, vilket däremot gjorts beträffande flygvapnet.

I fråga om målsättning för krigsmakten säger ÖB bl a: "En kombination av luftangrepp och invasion framstår som det farligaste hotet. En förutsättning för att försvarssystemet härvid skall fungera är ett effektivt luftförsvar, innefattande jaktflyg, luftvärn och luftbevakning samt icke minst ett välordnat och funktionsdugligt civilförsvar".

Försvarskommitténs förslag till minskning av flygvapnets omfattning står, anser ÖB, ej i överensstämmelse med vare sig det militärpolitiska lägets eller den tekniska utvecklingens krav. Flygvapnet bör därför bibehållas i nuvarande styrka samt dessutom utökas med närmast en nattjaktflottilj.

ÖB anser sig inte ännu kunna taga ställning till det förslag till flygvapnets utbyggnad som chefen för flygvapnet framlagt i sitt yttrande. Mot själva bakgrunden till förslaget, att utvecklingen på det militärtekniska området går mot ökad användning av luftstridsmedel och att allt svårare problem uppställer sig beträffande skyddet av befolkning, kommunikationer o s v, har han dock intet att erinra.

Arméchefens förslag att förstärka luftvärnet står i överensstämmelse med ÖB uppfattning om betydelsen av ett starkt luftförsvar. Beträffande formerna för och omfattningen av moderniseringen av luftvärnsmateriel kan han (ÖB) inte yttra sig.

ÖB sammanfattar i övrigt sina förslag sålunda:

Arméns och marinens organisation bör i huvudsak bibehållas. Alla vapenföra värnpliktiga bör ges fullgod utbildning. Arméns och marinens materielanslag måste förstärkas. Ökat skydd måste beredas stridsmedel och förråd i bergrum.

ÖB säger slutligen: "Jag nödgas sålunda fastslå, att 1945 års försvarskommittés förslag i huvudsak icke kan läggas till grund för försvarets organisation."

CHEFEN FÖR ARMÉN

anser att erfarenheterna från andra världskriget endast i ringa grad beaktats och i fråga om armén knappast alls. Det är vidare ej sannolikt att den militärtekniska forskningen inom kort skall nå resultat på vilka man kan bygga en radikal ombeväpning eller omorganisation av lantstridskrafterna. Därför måste de hittillsvarande stridsmedlen och truppförbanden tills vidare bibehållas. Den nuvarande materiella standarden är emellertid inte ens med hänsyn till teknikens och taktikens nuvarande ståndpunkt tillräcklig och kommitténs förslag, som innebär ett kvarstående på dagens ståndpunkt är därför icke godtagbart. Arméchefen vill ej heller godtaga den minskning av organisationen, som föreslagits och som måste bli följd av den föreslagna minskningen i arméns krigsplaceringsbara värnpliktskontingent och av de otillräckliga materielanslagen. Enär tekniska framsteg successivt kan göras anser arméchefen inte att en 10-årsplan bör fastställas utan förordar kontinuerliga och partiella reformer med bibehållande t v av i stort sett nuvarande organisation.

Bland de kommitténs förslag som arméchefen sålunda ej vill godtaga märkas:

kategoriklyvningen för värnpliktiga,
slopande av efterutbildningsövningen,
flygvapnets "överskott" på värnpliktiga, som inte utnyttjas rationellt i krigsorganisationen,
reducering av I 7, I 8, I 18, I 21 och A 7,
indragning av PI G och A 2,
sammanslagning av A 5 och A 8.

Beträffande kavalleriets organisation vill arméchefen ej yttra sig förrän en pågående utredning i frågan slutförts. (Kommitténs förslag innebär att K 1 och K 2 skulle indragas).

Arméchefen anser, som ovan sagts, inte att de medel för materielanskaffning som av kommittén upptagits inom den föreslagna ekonomiska ramen är tillräckliga. För omsättning utöver kostnadsramen kräves 128 miljoner, vilket kommittén också förutsett. För täckande av brister och för modernisering fordras ytterligare 288 miljoner. För dessa senare ändamål har förslaget upptagit endast 95,5 miljoner. Även om dessa anslag beviljades skulle vid 10-årsperiodens slut ytterligare avsevärda belopp behövas för att vidmakthålla organisationen.

Arméchefens sålunda framförda yrkande angående materielanslagen stämmer överens med den reservation som generalmajoren Backlund fogat till kommitténs förslag.

Utöver det nu nämnda föreslår arméchefen utom kostnadsramen ett tilläggsanslag på 300 miljoner, avsett för modernisering av nu befintligt luftvärn. Moderniseringen skulle avse radarmateriel, centralinstrument, lvakan och lvkan samt ammunition. Arméchefen anser att dessa förbättringar skulle föra luftvärdet i tekniskt avseende till en nivå som svarar mot det aktuella behovet.

Beträffande flygvapnet säger arméchefen bl a: "Flygvapnets krigsorganisation har i vissa avseenden begränsats emot krigserfarenheterna och utvecklingstendenserna. Det påtagliga behovet av nattjaktförband har skjutits på framtiden."

CHEFEN FÖR MARINEN

anser också det vara olämpligt att man binder sig för en 10-års-

period. De nuvarande finansiella svårigheterna och ovissheten beträffande den tekniska utvecklingen bör inte resultera i att organisationen skäres ned. Han förordar sålunda de partiella reformernas väg men framhåller, att en plan för fördelning av kostnaderna för materielersättning och -anskaffning bör uppgöras för så lång period som rimligen kan överblickas.

Marinchefen betonar nödvändigheten av kontinuerlig förnyelse av fartygsmaterielen. Det föreslagna ersättningsbyggnadsprogrammet är inte godtagbart. Även om det f n kan vara lämpligt att begränsa nybyggnaderna till sådana fartygstyper om vilkas fortbestånd delade meningar inte råder, som jagare, ubåtar och torpedbåtar, är detta möjligt endast genom att kryssarna finns under hela den behandlade 10-årsperioden. Marinchefen deklarerar vidare att med en "lätt flotta" avses icke en flotta av endast små fartyg, utan en flotta innehållande bl a lätta kryssare, jagare, torpedbåtar m m.

Kustartilleriet bör kvarstå i marinen och förslaget att nedlägga Hemsö kustartilleriförsvaret avvisas. Detta behöves som skydd för en nödvändig operationsbas för sjöstridskrafterna i Bottniska viken.

Beträffande flottans fartygsbestånd har kommittén bl a föreslagit utrangering och nybyggnad, som skulle medföra att linjeflottan vid 10-årsperiodens slut skulle bestå av bl a:

3 kryssare, 1 minfartyg, 10 jagare (samt 2 påbörjade), 4 kustjagare (avförs omedelbart efter periodens slut), 12 större torpedbåtar, 10 mindre torpedbåtar, 15 ubåtar, 9 kustubåtar, 14 större minsvepare, 6 mindre minsvepare.

I reservflottan kvarstå Manligheten och Oscar II till 1950, Sverige och Fylgia till 1953, Drottning Victoria till 1957 och Gustav V till 1958.

Utöver av försvarskommittén föreslagen ersättningsbyggnad föreslår chefen för marinen nybyggnad under 10-årsperioden av:

2 jagare, 6 större torpedbåtar, 10 mindre torpedbåtar, 20 mindre minsvepare samt påbörjande av 5 ubåtar och 2 större minsvepare.

Detta förslag överensstämmer med det som marinens representant i kommittén, konteramiralen Ericson, framlagt i sin reservation.

Marinchefens kostnadsberäkningar för nybyggnader och modernisering av fartyg samt försöksverksamhet slutar på 422,5 miljoner kr (42,25 milj pr år) jämfört med kommittéförslagets 189 miljoner (18,9 milj pr år).

Årskostnaderna för marinen i dess helhet beräknas till 183,6 mil-

joner jämfört med kommittéförslaget 130,7 miljoner.

Beträffande flygvapnet anser marinchefen att de föreslagna spaningsförbanden inte är tillräckliga, bl a med tanke på de vidsträckta vattenområden, som skall avspanas och det behov av samverkan med andra försvarsgrenar, som finnes. Hänsyn bör vidare tagas till att flygvapnet bör ha förband för minfällning. Behovet av jaktflyg för skydd av sjöstridskrafterna understrykes. Marinchefen anser vidare att den taktiska ledningen av flygförband som avdelas för taktisk samverkan med sjöstridskrafterna bör ske från fartygen (närmast kryssarna).

CIVILFÖRSVARSSTYRELSEN

yttrar bl a att det lokala civilförsvaret bedömes inte kunna göras så starkt att det räcker för att bemästra de skador, som i ett modernt krig tillfogas hemorten. Man räknar med att särskilda "civilförsvarskolonner" blir erforderliga. Uppgifterna för dessa beräknas bli så krävande att rekryteringen av manskapet huvudsakligen måste ske bland vapenföra värnpliktiga, vilket sålunda skulle minska krigsmaktens tillgång på sådana.

Civilförsvarets uppgift är emellertid att förebygga och avhjälpa skador. Det kan inte avvärja anfällen för vilket måste finnas starkt jaktflyg och luftvärn. Ur dessa synpunkter finner civilförsvarsstyrelsen försvarskommitténs förslag beträffande jaktflygets omfattning klart otillräckligt. En utökning av jaktförsvaret är en av förutsättningarna för att civilförsvarets uppgift icke skall bli omöjlig att lösa.

Avsaknaden av nattjakt ända till år 1954 är ett allvarligt riskmoment. Slutligen förordar styrelsen att luftbevakningsorganisationen snarast utbygges enligt kommitténs förslag.

ÖVERSTÅTHÅLLARÄMBETET I STOCKHOLM,

som genom sitt arbete för Stockholms luftförsvaret har viss erfarenhet i hithörande frågor, konstaterar med beklagande att flygvapnet enligt kommitténs förslag försvagas. I samma mån någon av de i luftförsvaret ingående delarna försvagas, innebär detta i motsvarande grad en minskad möjlighet för de övriga delarna att verksamt möta fientliga luftanfall eller förminska deras skadeverkningar.

Ämbetet anlägger även synpunkter på kostnadsberäkningarna. Försvarskommittén har inte tagit någon hänsyn till den minskning i nationalin-

komsten, som värnplikstjänstgöringen medför genom att arbetskraft tages ur produktionen. Om alla vapenföra utbildas ett år beräknas denna minskning till 400 å 500 miljoner kronor per år. Om hänsyn tagits till detta anser ämbetet det inte uteslutet att den slutliga avvägningen mellan övningstid och materielanskaffning kunnat påverkas därav. Man ifrågasätter även om inte avvägningen mellan fältarmén å ena sidan och de mera materielkrävande försvarsgrenarna flyget och marinen å andra sidan blivit en annan om i försvarsbudgeten som omkostnad inräknats den genom vapenövningarna förlorade arbetskraften.

Ämbetet pekar också på det stora behovet av personal för civilförsvar, industrier, lantbruk m m.

CENTRALSTYRELSEN FÖR DE SVENSKA RESERVOFFICERSFÖRBUNDEN

har med hänsyn till den särskilda ställning som reservofficerarna intar i samhället och inom försvarsmakten, funnit det lämpligt att yttra sig även i frågor som ej direkt berör reservofficerarna.

Styrelsen anser att vi genom att kommittén ställt reformerna på framtiden, enligt förslaget skulle få en försvarsorganisation baserad på krigstekniken under 1930-talet. Någon avvägning av försvarsgrenarnas eller av truppslagens nutida, inbördes betydelse har kommittén inte heller åstadkommit. Förslaget anses därför ej kunna läggas till grund för en ny försvarsordning.

Styrelsen anser att den metod som kommittén framhållit för att vid behov utöka flygvapnet, nämligen att förstärka de befintliga flottiljerna, är värd allt beaktande.

FÖRSVARSVÄSENDETS UNDERBEFÄLSFÖRBUND

motsätter sig förslagen om att inrätta vissa civila tjänster, vilka anses böra förbehållas militära eller civilmilitära befattningshavare, närmast underbefäl, f d underbefäl och underofficerare.

Man föreslår vidare att en teknikerreserv inrättas, samt att minst 50 % av officerskåren rekryteras från stamflygförarna.

Civil rekrytering av flygtekniker anses inte böra förekomma.

Flottiljpoliserna bör enligt förbundet främst rekryteras från flygvapnets egna stamunderbefäl och därutöver, i den mån beställningarna förslå härtill, med underbefäl ur andra försvarsgrenar.

Ledigblivna trafikledarbefattningar bör enligt yttrandet förbehållas avgående stamflygförare.